

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

zo 7. septembra 2023*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti – Justičná spolupráca v občianskych veciach – Nariadenie (ES) č. 44/2001 – Uznanie a vykonanie rozhodnutí pochádzajúcich z jedného členského štátu v inom členskom štáte – Článok 34 – Dôvody zamietnutia – Porušenie verejného poriadku Európskej únie a vnútroštátneho verejného poriadku – Pojem ‚verejný poriadok‘ – Vzájomná dôvera – ‚Kvází anti-suit injunction‘ – Rozhodnutia, ktoré bránia uplatneniu práva na súdnu ochranu alebo pokračovaniu konania začatého pred súdmi iného členského štátu“

Vo veci C-590/21,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Areios Pagos (Kasačný súd, Grécko) z 25. júna 2021 a doručený Súdnemu dvoru 23. septembra 2021, ktorý súvisí s konaním:

Charles Taylor Adjusting Ltd,

FD

proti

Starlight Shipping Co.,

Overseas Marine Enterprises Inc.,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predsedníčka tretej komory K. Jürimäe, sudcovia M. Safjan, N. Piçarra, N. Jääskinen (spravodajca) a M. Gavalec,

generálny advokát: J. Richard de la Tour,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

* Jazyk konania: gréčtina.

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Charles Taylor Adjusting Ltd a FD, v zastúpení: S. Cogley, advocate, A. Nasikas, G. Orfanidis, a K. Sotiriadis, dikigoroí,
- Overseas Marine Enterprises Inc., Starlight Shipping Co., v zastúpení: K. Georgopoulos, dikigoros,
- grécka vláda, v zastúpení: Z. Chatzipavlou, K. Georgiadis a L. Kotroni, splnomocnení zástupcovia,
- španielska vláda, v zastúpení: M. J. Ruiz Sánchez, splnomocnená zástupkyňa,
- Európska komisia, v zastúpení: T. Adamopoulos a S. Noë, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta 23. marca 2023,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 34 bodu 1 a článku 45 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Charles Taylor Adjusting Ltd (ďalej len „Charles Taylor“) a FD, zástupcami poisťovateľov námornej lode *Alexandros T.*, na jednej strane a spoločnosťou Starlight Shipping Co. (ďalej len „Starlight“), vlastníkom tejto lode, a tiež spoločnosťou Overseas Marine Enterprises Inc. (ďalej len „OME“), prevádzkovateľom tejto lode, na strane druhej, pričom uvedený spor sa týka uznania a výkonu rozsudku a dvoch uznesení High Court of Justice (England & Wales), Queen’s Bench Division (Commercial Court) [Vyšší súd (Anglicko a Wales), oddelenie Queen’s Bench (senát pre obchodnoprávne veci), Spojené kráľovstvo] (ďalej len „rozsudok a uznesenia High Court“) v Grécku.

Právny rámec

Nariadenie (ES) č. 44/2001

- 3 Článok 34 bod 1 nariadenia č. 44/2001, ktorý sa *ratione temporis* uplatňuje na spor vo veci samej, stanovoval:

„Rozsudok sa neuzná:

1. ak je uznanie v zjavnom rozpore s verejným poriadkom členského štátu, v ktorom sa o uznanie žiada.“

4 Podľa článku 45 ods. 1 tohto nariadenia:

„Súd, ktorý koná o odvolaní podľa článku 43 alebo článku 44, môže odmietnuť vydať alebo zrušiť vydané vyhlásenie vykonateľnosti len na základe jedného z dôvodov uvedených v článkoch 34 a 35. Svoje rozhodnutie vydá bez odkladu.“

Dohoda o vystúpení

5 Dohoda o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Ú. v. EÚ L 29, 2020, s. 7, ďalej len „dohoda o vystúpení“) bola prijatá 17. októbra 2019 a nadobudla platnosť 1. februára 2020.

6 Článok 67 tejto dohody nazvaný „Právomoc, uznávanie a výkon súdnych rozhodnutí a súvisiaca spolupráca ústredných orgánov“ v odseku 2 písm. b) uvádza:

„V Spojenom kráľovstve, ako aj v členských štátoch v situáciách, ktoré sa týkajú Spojeného kráľovstva, sa v súvislosti s uznávaním a výkonom rozsudkov, rozhodnutí, verejných listín, súdnych zmierov a dohôd uplatňujú tieto akty alebo ustanovenia takto:

a) nariadenie [Európskeho parlamentu a Rady] (EÚ) č. 1215/2012 [z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. EÚ L 351, 2012, s. 1)] sa uplatňuje na uznávanie a výkon rozsudkov vydaných v súdnych konaniach začatých pred skončením prechodného obdobia...“

7 Článok 126 tejto dohody stanovuje prechodné obdobie, ktoré sa začalo dátumom nadobudnutia platnosti tejto dohody a skončilo sa 31. decembra 2020, pričom pokiaľ sa v tejto dohode nestanovuje inak, počas uvedeného obdobia sa v zmysle článku 127 ods. 1 prvého pododseku rovnakej dohody právo Únie uplatňovalo na Spojené kráľovstvo a v Spojenom kráľovstve.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

8 Dňa 3. mája 2006 sa v zálive Port Elizabeth (Južná Afrika) potopila loď *Alexandros T.* aj s nákladom. Starlight a OME, teda v uvedenom poradí vlastník a prevádzkovateľ tejto lode, požiadali poisťovateľov lode o náhradu škody na základe ich zmluvnej zodpovednosti za poisťnú udalosť.

9 Poisťovatelia odmietli škodu nahradiť a Starlight preto proti nim v tom istom roku v Spojenom kráľovstve podala žalobu a požiadala o arbitrážne konanie proti jednému z uvedených poisťovateľov. Kým prebiehalo súdne konanie a arbitrážne konanie, Starlight, OME a poisťovatelia lode uzavreli dohody o urovnaní (ďalej len „dohody o urovnaní“), ktoré spor medzi stranami ukončili. Uvedení poisťovatelia v dohodnutej lehote vyplatili náhradu škody stanovenú v poisťných zmluvách ako úplné a konečné vyrovnanie všetkých nárokov súvisiacich so stratou predmetnej lode.

10 Dohody o urovnaní boli 14. decembra 2007 a 7. januára 2008 potvrdené v Spojenom kráľovstve súdom, pred ktorým prebiehalo uvedené súdne konanie. Tento súd nariadil zastavenie všetkých ďalších konaní týkajúcich sa predmetnej veci a vyplývajúcich z toho istého súdneho konania.

- 11 Po uzavretí týchto dohôd Starlight a OME spolu s ostatnými vlastníkmi lode *Alexandros T.* a fyzickými osobami, ktoré ich právne zastupovali, podali na Polymeles Protodikeio Peiraios (Súd prvej inštancie Pireus, Grécko) niekoľko nových žalôb, vrátane žalôb z 21. apríla 2011 a 13. januára 2012, ktoré smerovali najmä proti spoločnosti Charles Taylor, teda právnej a technickej poradenskej spoločnosti, ktorá obhajovala poisťovateľov uvedenej lode v súvislosti s nárokmi spoločnosti Starlight pred súdom uvedeným v predchádzajúcom bode, a proti FD, riaditeľovi tejto spoločnosti.
- 12 Týmito novými žalobami sa spoločnosti Starlight a OME domáhali náhrady majetkovej a nemajetkovej ujmy, ktorú údajne utrpeli v dôsledku nepravdivých a hanlivých tvrdení na ich adresu zo strany poisťovateľov uvedeného plavidla a ich zástupcov. Starlight a OME tvrdili, že kým prebiehalo pôvodné konanie o vyplatenie náhrady škody zo strany týchto poisťovateľov, ktorí naďalej odmietali jej vyplatenie, zamestnanci a zástupcovia poisťovateľov rozširovali u predstaviteľov Ethniki Trapeza tis Ellados (Národná banka Grécka), záložného veriteľa jedného z vlastníkov tej istej lode, a tiež na poistnom trhu, nepravdivú fámu, že potopenie lode *Alexandros T.* bolo spôsobené vážnymi poruchami plavidla, o ktorých jeho majitelia vedeli.
- 13 Kým prebiehali konania týkajúce sa uvedených nových žalôb, poisťovatelia lode a ich zástupcovia, vrátane okrem iného žalovaných v týchto konaniach, ktorými boli Charles Taylor a FD, podali na anglických súdoch žaloby proti spoločnostiam Starlight a OME, ktorými sa domáhali jednak toho, aby sa konštatovalo, že spomenuté nové žaloby podané v Grécku boli v rozpore s dohodami o urovnaní, a jednak toho, aby sa vyhovel ich „určovacím žalobám a návrhom na náhradu škody“.
- 14 Po vyčerpaní všetkých opravných prostriedkov tieto žaloby proti spoločnostiam Starlight a OME v Spojenom kráľovstve viedli 26. septembra 2014 k vydaniu rozsudku a uznesení High Court. Na základe tohto rozsudku a uznesení, ktoré vychádzali z obsahu dohôd o urovnaní a z doložky o voľbe súdu, určujúcej tento súd, bola žalobcom vo veci samej priznaná náhrada škody v súvislosti s konaním začatým v Grécku a náhrada trov konania, ktoré vznikli v Anglicku.
- 15 Monomeles Protodikeio Peiraios, Naftiko Tmima (Súd prvej inštancie v Pireus, rozhodujúci v osobe samosudcu, námorná sekcia, Grécko) vyhovel žiadosti spoločnosti Charles Taylor a FD zo 7. januára 2015 o uznanie a vyhlásenie rozsudku a uznesení High Court za čiastočne vykonateľné v Grécku v súlade s nariadením č. 44/2001.
- 16 Dňa 11. septembra 2015 sa Starlight a OME odvolali proti rozsudku Monomeles Protodikeio Peiraios, Naftiko Tmima (Súd prvej inštancie v Pireu, rozhodujúci v osobe samosudcu, námorná sekcia) na Monomeles Efeteio Peiraios, Naftiko Tmima (Odvolací súd Pireus, rozhodujúci v osobe samosudcu, námorná sekcia, Grécko).
- 17 Tento súd rozsudkom z 1. júla 2019 vyhovel odvolaniu z dôvodu, že rozhodnutia, o ktorých uznanie a výkon sa žiadalo, obsahovali také „kvázi“ anti-suit injunction“ (súdny príkaz vylučujúci možnosť podať žalobu alebo pokračovať v konaní), ktoré bránili dotknutým osobám v tom, aby mohli podať žalobu na súd v Grécku, v rozpore s článkom 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaného v Ríme 4. novembra 1950, ako aj s článkom 8 ods. 1 a článkom 20 Syntagma (Ústava), pričom tieto ustanovenia tvoria „stredobod“ pojmu „verejný poriadok“ v Grécku.
- 18 Charles Taylor a FD sa proti tomuto rozsudku odvolali na Areios Pagos (Kasačný súd, Grécko), ktorý je vnútroštátnym súdom. Tvrdia, že rozsudok a uznesenia High Court nie sú v zjavnom rozpore ani s verejným poriadkom vnútroštátneho súdu, ani s verejným poriadkom Európskej

únie a že neporušujú jej základné zásady. Uvádzajú, že skutočnosť, že im bola priznaná predbežná náhrada škody v súvislosti s novými súdnymi konaniami začatými v Grécku pred začatím súdneho konania pred anglickými súdmi, nebránila dotknutým osobám pokračovať v konaní pred gréckym súdom, ani nebránila tomuto súdu poskytnúť im súdnu ochranu. Preto je nesprávne domnievať sa, že tento rozsudok a uznesenia High Court boli „kvázi“ anti-suit injunctions“.

- 19 Za týchto okolností Areios Pagos (Kasačný súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Spadajú do pôsobnosti pojmu ‚zjavný rozpor s verejným poriadkom Únie‘ a následne aj pojmu ‚zjavný rozpor s vnútroštátnym verejným poriadkom‘ v jeho presnom význame, teda pojmu, ktorý podľa článku 34 bodu 1 a článku 45 ods. 1 nariadenia č. 44/2001 predstavuje dôvod na odmietnutie uznania alebo vyhlásenia vykonateľnosti, – okrem výslovných anti-suit injunctions, ktoré zakazujú začať konanie alebo pokračovať v ňom v inom členskom štáte – aj rozhodnutia a uznesenia súdov Únie, ktoré sťažujú a komplikujú prístup žalobcu k súdnej ochrane súdom iného členského štátu alebo pokračovanie už začatého konania pred týmto súdom, a je takýto zásah do právomoci súdu iného členského štátu prejednať konkrétny spor, o ktorom už tento súd rozhoduje, v súlade s verejným poriadkom Únie? Konkrétne, odporuje verejnému poriadku Únie v zmysle článku 34 bodu 1 a článku 45 ods. 1 nariadenia č. 44/2001 uznanie a/alebo vyhlásenie vykonateľnosti rozhodnutia alebo uznesenia súdu členského štátu, ktorým sa žiadateľom o uznanie a vyhlásenie vykonateľnosti priznáva dočasná a predbežná peňažná náhrada v súvislosti s trovami vyplývajúcimi z podania žaloby alebo z pokračovania v konaní pred súdom iného členského štátu, ak sa toto rozhodnutie alebo uznesenie zakladá na týchto dôvodoch:

- a) z preskúmania takejto žaloby vyplýva, že na spor sa vzťahuje riadne uzavretá dohoda o urovaní schválená súdom členského štátu, ktorý prijal dané rozhodnutie a/alebo uznesenie,
- b) súd iného členského štátu, na ktorý sa obrátil rovnaký žalovaný s novou žalobou, bol zbavený právomoci na základe doložky o výhradnej právomoci?

2. V prípade zápornej odpovede na prvú otázku existuje v pravom zmysle článku 34 bodu 1 nariadenia č. 44/2001, ako ho vykladá Súdny dvor, prekážka uznania a vyhlásenia vykonateľnosti rozhodnutia a uznesení uvedeného druhu (prvá otázka) prijatých súdmi iného členského štátu (Spojeného kráľovstva) v Grécku, ak je takéto rozhodnutie alebo uznesenie v priamom a zjavnom rozpore s vnútroštátnym verejným poriadkom, so zreteľom na (vyššie uvedené) základné koncepcie politického systému a práva prevládajúce v krajine a na základné ustanovenia gréckeho práva, ktoré sú podstatou práva na súdnu ochranu [články 8 a 20 Ústavy, článok 33 Astikos Kodikas (Občiansky zákonník), a zásada zachovania práva na súdnu ochranu, ktorá prestupuje celým gréckym procesným právom a je zakotvená najmä v článku 176, článku 173 ods. 1 až 3 a článkoch 185, 205 a 191 Kodikas Politikis Dikonomias (Občiansky súdny poriadok)]..., ako aj na článok 6 ods. 1 [Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd], takže v takomto prípade by bolo odôvodnené upustenie od zásady voľného pohybu súdnych rozhodnutí, ktorá je podstatnou súčasťou práva Únie? A je neuznanie z dôvodu tejto prekážky v súlade s koncepciami, ktoré zahŕňajú a podporujú európsku perspektívu?“

O prejudiciálnych otázkach

Úvodné pripomienky

- 20 Pokiaľ ide o uplatniteľnosť *ratione loci* nariadenia č. 44/2001, je bez ohľadu na vystúpenie Spojeného kráľovstva z Únie potrebné na začiatok uviesť, že podľa článku 67 ods. 2 písm. a) dohody o vystúpení, v spojení s jej článkami 126 a 127, sa nariadenie č. 1215/2012 v Spojenom kráľovstve, ako aj v členských štátoch uplatňuje v prípade situácie, ktorá sa týka Spojeného kráľovstva, na uznávanie a výkon rozhodnutí vydaných v súdnych konaniach, ktoré sa začali pred koncom prechodného obdobia, teda pred 31. decembrom 2020.
- 21 Z toho vyplýva, že ustanovenia o uznávaní a výkone nachádzajúce sa v nariadení č. 44/2001, ktoré už bolo v čase prijatia dohody o vystúpení zrušené a nahradené nariadením č. 1215/2012, zostávajú tiež uplatniteľné za rovnakých podmienok.
- 22 V prejednávanej veci vzhľadom na to, že rozsudok a uznesenia High Court boli vydané 26. septembra 2014, nariadenie č. 44/2001 je uplatniteľné *ratione loci* na spor vo veci samej.

O prvej otázke

- 23 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate snaží zistiť, či sa má článok 34 bod 1 nariadenia č. 44/2001 v spojení s jeho článkom 45 ods. 1 vykladať v tom zmysle, že súd členského štátu môže odmietnuť uznať a vykonať rozhodnutie súdu iného členského štátu z dôvodu jeho rozporu s verejným poriadkom, ak toto rozhodnutie bráni pokračovaniu konania prebiehajúceho pred iným súdom tohto prvého členského štátu, keďže priznáva jednému z účastníkov konania predbežnú peňažnú náhradu škody, ktorá mu vznikla v dôsledku trov súvisiacich zo začatím tohto konania, a to jednak preto, že na jednej strane sa na predmet tohto konania vzťahuje dohoda o urovnaní, ktorá bola právoplatne uzavretá a schválená súdom členského štátu, ktorý vydal toto rozhodnutie, a jednak preto, že súd prvého členského štátu, na ktorom bolo sporné konanie začaté, nemá právomoc z dôvodu doložky o výlučnej právomoci.
- 24 Nariadenie č. 44/2001 je založené na dôvere, ktorú členské štáty vzájomne prechovávajú voči svojim právnym systémom a súdnym inštitúciám (rozsudok z 9. decembra 2003, Gasser, C-116/02, EU:C:2003:657, bod 72). Preto okrem niekoľkých obmedzených výnimiek, medzi ktoré patrí rozpor s verejným poriadkom členského štátu, v ktorom sa o uznanie žiada, uvedený v článku 34 bode 1 nariadenia č. 44/2001, toto nariadenie nepovoľuje preskúmanie právomoci súdu súdom iného členského štátu (pozri v tomto zmysle rozsudky z 27. apríla 2004, Turner, C-159/02, EU:C:2004:228, bod 26, ako aj z 10. februára 2009, Allianz a Generali Assicurazioni Generali, C-185/07, EU:C:2009:69, bod 29).
- 25 Dôsledkom toho, že súd pod hrozbou sankcie zakáže účastníkovi konania podať žalobu alebo pokračovať v konaní na cudzom súde v rámci „anti-suit injunction“, je zásah do právomoci tohto súdu riešiť spor. Ak totiž žalobcovi bráni v podaní takejto žaloby súdny príkaz, treba konštatovať, že došlo k zásahu do právomoci cudzieho súdu, ktorý je ako taký nezlučiteľný s týmto nariadením (pozri v tomto zmysle rozsudky z 27. apríla 2004, Turner, C-159/02, EU:C:2004:228, bod 27; z 10. februára 2009, Allianz a Generali Assicurazioni Generali, C-185/07, EU:C:2009:69, bod 34, ako aj z 13. mája 2015, Gazprom, C-536/13, EU:C:2015:316, bod 32).

- 26 V prejednávanej veci z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ako je uvedené v bode 14 tohto rozsudku, v podstate vyplýva, že rozsudok a uznesenia High Court, ktorého výlučnú právomoc si účastníci konania zvolili v rámci dohôd o urovnaní, nie sú priamo adresované gréckym súdom a formálne nezakazujú konanie pred vnútroštátnym súdom. Tento rozsudok a uznesenia však obsahujú dôvody týkajúce sa jednak porušenia uvedených dohôd o urovnaní zo strany spoločností Starlight a OME a fyzických osôb, ktoré ich zastupujú, jednak sankcií, ktoré im hrozia v prípade nedodržania tohto rozsudku a uznesení, a napokon aj právomoci gréckych súdov v súvislosti s týmito dohodami o urovnaní. Okrem toho tento rozsudok a uznesenia obsahujú aj odôvodnenia týkajúce sa peňažných sankcií, ktoré sa vzťahujú na Starlight a OME, ako aj na fyzické osoby, ktoré ich zastupujú, a najmä predbežné rozhodnutie o zaplatení náhrady škody vo forme preddavku, ktorého výška nie je konečná a závisí od pokračovania konania pred týmito súdmi.
- 27 Z uvedeného vyplýva, že ako konštatoval generálny advokát v bode 38 svojich návrhov, rozsudok a uznesenia High Court možno kvalifikovať ako „kvázi“ anti-suit injunctions“. Aj keď tento rozsudok a uznesenia nemajú za cieľ zakázať účastníkovi konania podať žalobu alebo pokračovať v konaní pred cudzím súdom, možno sa domnievať, že prinajmenšom odrádzajú Starlight a OME a ich zástupcov od podania žaloby na gréckych súdoch alebo od pokračovania v konaní pred nimi, ktoré má rovnaký predmet ako konania na súdoch Spojeného kráľovstva, čo v každom prípade musí overiť vnútroštátny súd.
- 28 Súdny príkaz s takýmito účinkami by vzhľadom na zásady pripomenuté v bodoch 24 a 25 tohto rozsudku nebol zlučiteľný s nariadením č. 44/2001.
- 29 Z toho vyplýva, že súd štátu, v ktorom sa o uznanie žiada, nemôže bez toho, aby sa tým spochybnil účel nariadenia č. 44/2001, odmietnuť uznať rozhodnutie pochádzajúce z iného členského štátu len z dôvodu, že sa domnieva, že v tomto rozhodnutí bolo nesprávne uplatnené vnútroštátne právo alebo právo Únie (rozsudky z 28. apríla 2009, Apostolides, C-420/07, EU:C:2009:271, bod 60, a zo 16. januára 2019, Liberato, C-386/17, EU:C:2019:24, bod 54).
- 30 Z toho vyplýva, že je potrebné preskúmať, či súd členského štátu môže v rámci preskúmania opravného prostriedku proti vyhláseniu vykonateľnosti rozhodnutia súdu iného členského štátu zrušiť toto vyhlásenie z dôvodu, že uvedené rozhodnutie je vlastne „kvázi“ anti-suit injunction“, ktorý je v zásade nezlučiteľný s nariadením č. 44/2001.
- 31 V tejto súvislosti treba po prvé pripomenúť, že článok 45 ods. 1 tohto nariadenia zužuje možnosť odmietnuť alebo zrušiť vyhlásenie vykonateľnosti len na dôvody uvedené v článkoch 34 a 35 tohto nariadenia. Po druhé článok 34 bod 1 rovnakého nariadenia stanovuje, že rozsudok sa neuzná, ak je uznanie v zjavnom rozpore s verejným poriadkom členského štátu, v ktorom sa o uznanie žiada.
- 32 Pokiaľ ide o pojem „verejný poriadok“ uvedený v článku 34 nariadenia č. 44/2001, Súdny dvor rozhodol, že toto ustanovenie sa má vykladať reštriktívne, keďže predstavuje prekážku dosiahnutia jedného zo základných cieľov uvedeného nariadenia. Ustanovenie o „verejnom poriadku“ v článku 34 bode 1 tohto nariadenia sa má uplatňovať len vo výnimočných prípadoch (rozsudky z 28. marca 2000, Krombach, C-7/98, EU:C:2000:164, bod 21, a z 25. mája 2016, Meroni, C-559/14, EU:C:2016:349, bod 38 a citovaná judikatúra).

- 33 Hoci členské štáty v zásade môžu v zmysle výhrady uvedenej v tomto ustanovení v súlade so svojimi vnútroštátnymi koncepciami stanoviť požiadavky týkajúce sa verejného poriadku, hranice tohto pojmu vyplývajú z výkladu tohto nariadenia (rozsudky z 28. marca 2000, Krombach, C-7/98, EU:C:2000:164, bod 22, a zo 7. apríla 2022, H Limited, C-568/20, EU:C:2022:264, bod 42).
- 34 Preto aj keď Súdnemu dvoru neprináleží definovať obsah verejného poriadku členského štátu, prislúcha mu kontrolovať hranice, v rámci ktorých môže súd členského štátu použiť tento pojem, aby neuznal rozhodnutie pochádzajúce z iného členského štátu (rozsudky z 28. marca 2000, Krombach, C-7/98, EU:C:2000:164, bod 23, a zo 7. apríla 2022, H Limited, C-568/20, EU:C:2022:264, bod 42).
- 35 Využitie ustanovenia o verejnom poriadku uvedeného v článku 34 bode 1 nariadenia č. 44/2001 je teda prípustné len v prípade, že uznanie rozhodnutia vydaného iným členským štátom by neprijateľným spôsobom narúšalo právny poriadok členského štátu, v ktorom sa o uznanie žiada, keďže by ohrozovalo niektorú základnú zásadu. S cieľom dodržať zákaz prehodnotiť meritum rozhodnutia vydaného v inom členskom štáte musí byť toto ohrozenie zjavným porušením právneho predpisu, ktorý je v štáte, v ktorom sa žiada o uznanie, považovaný za podstatný pre právny poriadok, alebo práva, ktoré je v tomto právnom poriadku považované za zásadné (rozsudky z 28. marca 2000, Krombach, C-7/98, EU:C:2000:164, bod 37, a zo 16. júla 2015, Diageo Brands, C-681/13, EU:C:2015:471, bod 44).
- 36 Okolnosť, že zjavná chyba, ktorej sa dopustil súd štátu pôvodu, sa týka právneho predpisu Únie, nemení podmienky použitia ustanovenia o verejnom poriadku v zmysle článku 34 bodu 1 nariadenia č. 44/2001. Úlohou vnútroštátneho súdu je totiž zabezpečiť s rovnakou účinnosťou ochranu práv stanovených vnútroštátnym právnym poriadkom a práv priznaných právnym poriadkom Únie. Toto ustanovenie sa takýmto spôsobom uplatní, pokiaľ uvedené nesprávne právne posúdenie znamená, že uznanie dotknutého rozhodnutia v štáte, v ktorom sa žiada o uznanie, spôsobí zjavné porušenie právneho predpisu, ktorý má v právnom poriadku Únie, a teda tohto členského štátu, zásadný význam (rozsudky z 11. mája 2000, Renault, C-38/98, EU:C:2000:225, bod 32, ako aj zo 16. júla 2015, Diageo Brands, C-681/13, EU:C:2015:471, body 48 a 50).
- 37 V prejednávanej veci rozsudok a uznesenia High Court, ktoré možno v súlade s bodom 27 tohto rozsudku označiť za „kvázi“ anti-suit injunctions“ v tom zmysle, že nepriamo ovplyvňujú pokračovanie konania začatého pred súdmi iného členského štátu, totiž nerešpektujú všeobecnú zásadu vyplývajúcu z judikatúry Súdneho dvora, podľa ktorej každý súd sám určuje v zmysle platných pravidiel, či má právomoc vyriešiť spor, ktorý mu bol predložený (pozri analogicky rozsudky z 10. februára 2009, Allianz a Generali Assicurazioni Generali, C-185/07, EU:C:2009:69, bod 29, ako aj z 13. mája 2015, Gazprom, C-536/13, EU:C:2015:316, bod 33).
- 38 Takéto „kvázi“ anti-suit injunctions“ podkopávajú dôveru, ktorú členské štáty vzájomne priznávajú svojim súdnym systémom a orgánom a na ktorej je postavený systém právomoci vyplývajúci z nariadenia č. 44/2001 (pozri analogicky rozsudok z 10. februára 2009, Allianz a Generali Assicurazioni Generali, C-185/07, EU:C:2009:69, bod 30).
- 39 Za týchto okolností, ako konštatoval generálny advokát v bode 53 svojich návrhov, uznanie a výkon rozsudku a uznesení High Court môžu byť, s výhradou overenia vnútroštátnym súdom, nezlučiteľné s verejným poriadkom vyplývajúcim z právneho poriadku členského štátu, v ktorom sa o uznanie žiada, ak môžu narušiť základnú zásadu v európskom justičnom priestore založenom na vzájomnej dôvere, že každý súd rozhoduje o vlastnej právomoci.

- 40 Okrem toho tento typ „kvázi anti-suit injunctions“ tiež môže zhoršiť prístup k súdu pre osobu, proti ktorej sa uplatňuje. Ako totiž uviedla Komisia, tým, že sa žalovanému vo forme predbežnej peňažnej náhrady škody priznáva náhrada trov, ktoré mu vznikli v dôsledku začatia konania pred súdom členského štátu, v ktorom sa o uznanie žiada, táto náhrada sťažuje alebo dokonca znemožňuje žalobcovi pokračovať v tomto konaní.
- 41 Vzhľadom na uvedené je preto potrebné na prvú otázku odpovedať tak, že článok 34 bod 1 nariadenia č. 44/2001 v spojení s jeho článkom 45 ods. 1 treba vykladať v tom zmysle, že súd členského štátu môže odmietnuť uznať a vykonať rozhodnutie súdu iného členského štátu z dôvodu rozporu s verejným poriadkom, ak toto rozhodnutie bráni pokračovaniu konania prebiehajúceho pred iným súdom tohto prvého členského štátu v rozsahu, v akom priznáva jednému z účastníkov predbežnú peňažnú náhradu škody, ktorá mu vznikla v dôsledku trov súvisiacich zo začatím tohto konania, a to jednak preto, že na jednej strane sa na predmet tohto konania vzťahuje dohoda o urovnaní, ktorá bola právoplatne uzavretá a schválená súdom členského štátu, ktorý vydal toto rozhodnutie, a jednak preto, že súd prvého členského štátu, na ktorom bolo sporné konanie začaté, nemá právomoc z dôvodu doložky o výlučnej právomoci.

O druhej otázke

- 42 Druhá otázka je položená v prípade zápornej odpovede na prvú otázku. Vzhľadom na odpoveď na prvú otázku, netreba na druhú otázku odpovedať.

O trovách

- 43 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

Článok 34 bod 1 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach v spojení s článkom 45 ods. 1 tohto nariadenia

sa má vykladať v tom zmysle, že:

súd členského štátu môže odmietnuť uznať a vykonať rozhodnutie súdu iného členského štátu z dôvodu rozporu s verejným poriadkom, ak tento rozsudok bráni pokračovaniu konania prebiehajúceho pred iným súdom tohto prvého členského štátu v rozsahu, v akom priznáva jednému z účastníkov predbežnú peňažnú náhradu škody, ktorá mu vznikla v dôsledku trov súvisiacich zo začatím tohto konania, a to jednak preto, že na jednej strane sa na predmet tohto konania vzťahuje dohoda o urovnaní, ktorá bola právoplatne uzavretá a schválená súdom členského štátu, ktorý vydal toto rozhodnutie, a jednak preto, že súd prvého členského štátu, na ktorom bolo sporné konanie začaté, nemá právomoc z dôvodu doložky o výlučnej právomoci.

Podpisy